

зовнішнього попиту на вітчизняні продукти харчування (зокрема, м'ясо-молочної групи). Також на зростанні цін позначилися збільшення виробничих витрат, зокрема на оплату праці, та швидке відновлення споживчого попиту.

На кінець 2018 року міжнародне рейтингове агентство Fitch прогнозує інфляцію 9,1%. На думку НБУ, ключовою умовою зниження інфляції до встановленої мети залишається успішне продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом (МВФ), що дозволить отримати пов'язане фінансування від інших партнерів України. Це буде сприяти зміцненню макрофінансової стабільності та стане позитивним сигналом для учасників ринку щодо подальшого просування у здійсненні реформ в Україні.

Література:

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – 2–ге вид., випр. – К.:Знання, 2005. – 851 с.
2. Вдовиченко Н. Є. Інфляція та її вплив на економіку України [Електронний ресурс] / Н. Є. Вдовиченко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2015. - № 1. - С. 93-102. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2015_1_12
3. Гачек А. П. Синтезація антиінфляційної політики в Україні [Електронний ресурс] / А. П. Гачек // Управління розвитком. - 2014. - № 4. - С. 141-142. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_4_60
4. Марцин В. С. Інфляційні процеси, причини їх виникнення та шляхи подолання в Україні [Електронний ресурс] / В. С. Марцин // Регіональна економіка. - 2012. - № 1. - С. 21-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2012_1_4
5. Сусіденко, Ю. В. Вплив інфляційних процесів на економіку України [Текст] / Юлія Валентинівна Сусіденко // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. – Том 18. – № 1. – 88-92с.
6. Аналіз інфляції. Офіційний сайт Національного Банку України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Яна ПРОЦЬ

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник :

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З. К.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОBOB'ЯЗКОВИХ РЕЗЕРВІВ ЯК ІНСТРУМЕНТА ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИИ

Мінімальні обов'язкові резерви залишаються одним із найбільш важливих і дієвих інструментів монетарного регулювання економіки та дозволяють центральному банку забезпечувати активний вплив на динаміку макроекономічних процесів. Установлення центральним банком мінімальних резервних вимог для комерційних банків виявило можливості його впливу як на діяльність окремих кредитних установ, так і на грошову сферу економіки загалом, що вивело обов'язкові резерви у ряд найважливіших інструментів державного регулювання економічного життя суспільства [2].

Головним засобом в реалізації політики обов'язкових резервних вимог є процентна ставка, або так звана норма резервування, що показує ту суму коштів, яку банки зобов'язані утримувати на рахунках центрального банку в якості резерву.

Норму обов'язкових резервів встановлюють як процентне відношення до суми залучених банком коштів.

Механізм формування резервних вимог полягає в тому, що центральний банк зменшує можливість використання банками кредитних ресурсів. На розмір обов'язкових резервів зменшується пропозиція грошей і таким чином центральний банк регулює приріст грошової маси в обігу [1].

Особливості обов'язкових резервних вимог як монетарного механізму полягають у наступному:

- це потужний засіб грошово-кредитного регулювання, застосування якого призводить до змін обсягів надлишкових банківських резервів, кредитного потенціалу банківської системи і, як наслідок, темпу приросту грошової маси;
- обов'язкові резерви є джерелом погашення банками власних зобов'язань у разі їхнього банкрутства;
- резервування певної частини залучених коштів є обов'язковим для усіх банківських установ держави;
- механізм обов'язкового резервування має податкову природу, адже робить дорожчими банківські ресурси і потенційно сприяє зниженню доходів банків;
- найкращий ефект від їхнього застосування спостерігається у довгостроковому періоді.

Політика обов'язкових резервних вимог має специфіку застосування у практиці центрального банку. По-перше, невеликі норми резервування призводять, через дію мультиплікатора, до значних змін в обсягах кредитних ресурсів комерційних банків. По-друге, оскільки політика обов'язкових резервів пов'язана із ефектом мультиплікації, то його дія є слабо керованою з боку центрального банку. По-третє, резервні вимоги є жорстким інструментом регулювання, оскільки його дія поширюється на усі банківські установи.

За здійснення стимулювальної (експансивної) грошово-кредитної політики центральний банк знижує норму обов'язкових резервів, внаслідок чого більша частка ресурсів залишається в розпорядженні комерційних банків, що дає можливість збільшувати обсяги кредитування та веде до зростання грошової маси в обігу (зменшення норми резервування, збільшення обсягу кредитних ресурсів комерційних банків, збільшення обсягів банківських кредитів економічним суб'єктам, збільшення величини грошової маси в обігу).

В Україні механізм обов'язкових резервів почали застосовувати з 1992 р. Нині використання цього інструменту регламентується Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України та філій іноземних банків в Україні [3].

Зобов'язання дотримуватися нормативів обов'язкового резервування і порядку їхнього формування виникає у банків з моменту отримання банківської ліцензії.

Залежно від стану грошово-кредитного ринку і прогнозу його подальшого розвитку НБУ може приймати окремі рішення щодо зміни важелів цього монетарного механізму. До таких важелів належать: звітний період резервування; нормативи обов'язкового резервування; об'єкт резервування; обсяг обов'язкових резервів, який банки повинні зберігати щоденно на початок операційного дня на кореспондентському рахунку в НБУ; гранична кількість випадків недотримання банками щоденних залишків обов'язкових резервів на кореспондентському рахунку в окремі дні звітного періоду резервування; порядок формування та зберігання коштів обов'язкового резервування на окремому рахунку в НБУ [3].

Створення системи обов'язкового резервування як механізму регулювання грошового ринку - одна з найсуперечливіших проблем у діяльності центральних банків. Механізм обов'язкового резервування знижує загальний ризик банківської системи і є важливим елементом макроекономічного регулювання грошової маси. Водночас резервування залучених коштів банків збільшує їхню вартість, що призводить до підвищення ціни кредитних ресурсів.

В умовах розвиненої ринкової економіки, якій притаманні низькі темпи зростання споживчих цін, розвиненість фінансового ринку, відносна стійкість платіжного балансу, банківської системи й економіки загалом до внутрішніх і зовнішніх шоків, значення мінімальних резервних вимог у регулюванні грошово-кредитних процесів поступово знижується. Таку ситуацію можна пояснити підвищеною ефективністю інших, гнучкіших механізмів та інструментів регулювання грошового ринку, зокрема процентної політики та операцій на відкритому ринку.

Література:

1. Гребеник Н. Основні віхи у формуванні та проведенні грошово-кредитної (монетарної) політики в Україні. Стаття друга. Розвиток і оптимізація механізмів та інструментів монетарної політики / Н. Гребеник // Вісник Національного банку України : журнал. - 2010. - № 2.-С. 10-15.

2. Дзюблюк, О. Проблеми ефективності застосування мінімальних обов'язкових резервів як інструмента монетарної політики / О. Дзюблюк // Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Банківський та реальний сектор економіки: фінансово-економічні аспекти взаємодії та розвитку». – Тернопіль: Вектор, 2015. – С. 39-42.

3. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України та філій іноземних банків в Україні, затверджене Постановою Правління НБУ 16.03.2006 р., №91 зі змінами. [Електронний ресурс]. - Доступний з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0312-06>

Христина РОМАНИШИН

студентка факультету фінансів

Тернопільського національного економічного університету

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Галицьська Ю.М.

ВАЛЮТНО-КУРСОВА ПОЛІТИКА НБУ

Валютне регулювання в державі, будучи нормативним, здійснюється шляхом укладення міжнародних валютних угод та виданням нормативних актів у сфері валютних відносин. Валютне регулювання відіграє значну роль у проведенні державою відповідної валютної політики, в організації валютних відносин і визначенні правового режиму операцій з валютними цінностями.

Формування механізму валютного регулювання в Україні відбувалось за умов використання протягом тривалого періоду фіксованого режиму валютного курсу, у т.ч. його різновиду – стабілізаційного режиму м'якої прив'язки до долара США із додержанням діапазону курсових коливань гривні “±” 2% протягом 2009-2013 рр.

За умов накопичених макроекономічних дисбалансів додержання такого режиму валютного курсу зумовлювало необхідність постійної присутності Національного банку на міжнародному валютному ринку України шляхом проведення валютних